

Số: 04 /TB-VC1-HC

Hà Nội, ngày 27 tháng 03 năm 2023

THÔNG BÁO RÚT KINH NGHIỆM
Đối với bản án hành chính có vi phạm bị hủy án

Qua công tác kiểm sát việc giải quyết vụ án hành chính theo thủ tục giám đốc thẩm đối với vụ án “*Khiếu kiện quyết định hành chính trong lĩnh vực quản lý đất đai*”, giữa người khởi kiện là bà Lâm Thị Cậy với người bị kiện là Ủy ban nhân dân (UBND) xã HP, huyện HH, tỉnh ND, Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội nhận thấy trong quá trình giải quyết vụ án, Tòa án cấp sơ thẩm và Tòa án cấp phúc thẩm có vi phạm nghiêm trọng về thủ tục tố tụng và thu thập đánh giá chứng cứ cũng như áp dụng pháp luật nội dung dẫn đến bản án sơ thẩm và phúc thẩm bị hủy, cần rút kinh nghiệm như sau:

1. Nội dung vụ án và quá trình giải quyết vụ án

Ngày 30/6/2003, ông Nguyễn Văn Thuận đến UBND xã HP nộp số tiền 10.800.000 đồng và nhận 03 phiếu thu, mỗi phiếu thu 3.600.000 đồng để hợp pháp hóa tổng diện tích 715 m² đất nổi tại tờ bản đồ số 21, thửa số 23 thuộc xóm 1, xã HP để được cấp 03 giấy chứng nhận quyền sử dụng đất (GCNQSD) và khoảng 557 m² đất ao gồm toàn bộ thửa đất khai hoang từ khoảng năm 1990 của vợ chồng ông Nguyễn Văn Thuận và bà Lâm Thị Cậy, nhưng đến nay gia đình bà Cậy mới được cấp 02 GCNQSD đất, cụ thể:

- Tháng 6 năm 2003, vợ chồng bà Cậy, ông Thuận đã chuyển nhượng cho vợ chồng ông Nguyễn Văn Oánh và bà Lâm Thị Cúc diện tích 307 m² và chuyển 01 phiếu thu 3.600.000 đồng cho bà Cúc để bà Cúc làm thủ tục chuyển nhượng quyền sử dụng đất.

- Năm 2009 gia đình bà Cậy, ông Thuận tiếp tục chuyển nhượng cho ông Đặng Đình Mậu 307 m² đất và chuyển 01 phiếu thu gốc 3.600.000 đồng để ông Mậu đi làm thủ tục chuyển nhượng quyền sử dụng đất.

Đến nay gia đình bà Cậy mới được hợp pháp hóa 02 phiếu thu với tổng diện tích đất 614 m² tại phần đất khai hoang, về diện tích đất 180 m² UBND huyện HH cấp GCNQSD đất cho anh Nguyễn Văn Thông là do tháng 02/2003, ông Bùi Văn Tiên cán bộ địa chính xã (đã mất) có ý kiến cho rằng do gia đình bà Cậy đang sử dụng thửa so với diện tích đất trên sơ đồ là 715 m² nên UBND xã đã làm thủ tục cấp GCNQSD đất cho anh Thông nên diện tích đất cấp cho anh Thông không liên quan đến diện tích của bà Cậy. Ngoài ra, gia đình bà Cậy còn diện tích đất nhiều hơn diện tích đất có trên sơ đồ là 715 m² và 557 m² đất ao (hiện diện tích đất này đang do UBND xã HP quản lý và cho ông Đặng Đình Mậu đầu thầu) là đất của

gia đình bà Cậy khai hoang.

Ngày 18/4/2018, gia đình bà Cậy làm đơn đề nghị UBND xã HP lập hồ sơ đề nghị các cơ quan Nhà nước có thẩm quyền làm thủ tục cấp GCNQSD đất cho gia đình bà. Ngày 20/4/2018, UBND xã HP ban hành Thông báo số 01/TB-UBND trả lời bà Cậy có nội dung: Không có cơ sở giấy tờ để chứng minh nguồn gốc đất mà bà Lâm Thị Cậy đã đề nghị trong đơn. Không nhất trí với Thông báo này, bà Cậy đã làm đơn khiếu nại đến UBND xã HP và nhận được Quyết định giải quyết khiếu nại số 30/QĐ-UBND ngày 26/6/2018 của UBND xã HP, nội dung: Bác đơn khiếu nại của gia đình bà Cậy, giữ nguyên Thông báo số 01/TB-UBND ngày 20/4/2018.

Bà Cậy khởi kiện, đề nghị Tòa án nhân dân huyện HH hủy Quyết định giải quyết khiếu nại số 30/QĐ-UBND ngày 26/6/2018 và Thông báo số 01/TB-UBND ngày 20/4/2018 của UBND xã HP, buộc UBND xã HP phải làm thủ tục đề nghị UBND huyện HH cấp GCNQSD đất đối với diện tích đất nổi còn thiếu là 235 m² và 400 m² đất ao nuôi cá. Quá trình tố tụng, bà Cậy thay đổi yêu cầu đề nghị được làm thủ tục cấp 180 m² đất nổi và 557 m² đất ao nuôi cá.

- Tại Bản án hành chính sơ thẩm số 01/2019/HC-ST ngày 24/5/2019 của Tòa án nhân dân huyện HH, quyết định: Chấp nhận đơn khởi kiện của bà Lâm Thị Cậy tuyên hủy Quyết định giải quyết khiếu nại số 30/QĐ-UBND ngày 26/6/2018 và Thông báo số 01/TB-UBND ngày 20/4/2018 của UBND xã HP.

Ngày 05/6/2019, bà Cậy có đơn kháng cáo với nội dung: Không nhất trí với việc bản án sơ thẩm cho rằng Quyết định số 30 và Thông báo số 01 của UBND xã HP chỉ vi phạm về thủ tục, thẩm quyền ban hành, còn đúng về nội dung. Theo bà Cậy, các văn bản trên đúng về thẩm quyền ban hành nhưng không đúng về nội dung.

- Tại Bản án hành chính phúc thẩm số 05/2019/HC-PT ngày 09/10/2019 của Tòa án nhân dân tỉnh ND đã quyết định:

Chấp nhận kháng cáo của bà Lâm Thị Cậy, sửa bản án sơ thẩm:

"1. Chấp nhận đơn khởi kiện của bà Lâm Thị Cậy về việc yêu cầu Tòa án tuyên hủy Quyết định giải quyết khiếu nại số 30/QĐ-UBND ngày 26/6/2018 và Thông báo số 01/TB-UBND ngày 20/4/2018 của UBND xã HP.

2. Tuyên hủy Quyết định giải quyết khiếu nại số 30/QĐ-UBND ngày 26/6/2018 và Thông báo số 01/TB-UBND ngày 20/4/2018 của UBND xã HP giải quyết khiếu nại.

3. Kiến nghị UBND xã HP và UBND huyện HH làm thủ tục đề nghị và cấp GCNQSD đất cho gia đình bà Cậy đối với phần đất còn lại của thửa số 23 tờ bản đồ số 21 năm 1999. Nay là thửa 23 tờ bản đồ 21 lập năm 2005, có tứ cận: Chiều cạnh phía Bắc giáp Quốc lộ 37B; cạnh chiều phía Đông giáp đất ông Oánh, bà Cúc; Chiều cạnh phía Nam giáp đất "UB"; chiều cạnh phía Tây giáp đường."

Ngày 03/8/2022, Tòa án nhân dân huyện HH ban hành Quyết định buộc thi hành án số 01/2022/QĐ-THA, đối với UBND xã HP và UBND huyện HH. Nội dung phải thi hành: “*Kiến nghị UBND xã HP và UBND huyện HH làm thủ tục đề nghị và cấp GCN QSD đất cho gia đình bà Cậy đối với phần đất còn lại của thửa 23 tờ Bản đồ số 21 năm 1999. Nay là thửa 23 tờ bản đồ số 21 lập năm 2005, có tứ cận: Chiều cạnh phía Bắc giáp Quốc lộ 37B; cạnh chiều phía Đông giáp đất ông Oánh, bà Cúc; Chiều cạnh phía Nam giáp đất “UB”; chiều cạnh phía Tây giáp đường*”, tại Bản án hành chính phúc thẩm số 05/2019/HC-PT ngày 09/10/2019 của Tòa án nhân dân tỉnh ND.

Sau khi xét xử phúc thẩm, UBND xã HP và UBND huyện HH có đơn đề nghị Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội kháng nghị theo thủ tục giám đốc thẩm đối với 02 bản án sơ thẩm, phúc thẩm nêu trên vì đã có vi phạm nghiêm trọng về tố tụng cũng như về nội dung dẫn đến việc ban hành 02 bản án không đúng quy định của pháp luật.

- Tại Kháng nghị giám đốc thẩm số 04/2022/KN-HC ngày 07/10/2022 của Chánh án Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội đã quyết định Kháng nghị đối với Bản án hành chính phúc thẩm số 05/2019/HC-PT ngày 09/10/2019 của Tòa án nhân dân tỉnh ND: Đề nghị Ủy ban Thẩm phán Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội xét xử theo hướng hủy Bản án hành chính phúc thẩm số 05/2019/HC-PT ngày 09/10/2019 của Tòa án nhân dân tỉnh ND và Bản án hành chính sơ thẩm số 01/2019/HC-ST ngày 24/5/2019 của Tòa án nhân dân huyện HH; giao hồ sơ vụ án cho Tòa án nhân dân huyện HH xét xử sơ thẩm lại theo đúng quy định của pháp luật.

- Tại Quyết định giám đốc thẩm số 01/2023/HC-GĐT ngày 11/01/2023 của Ủy ban thẩm phán Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội đã quyết định: Hủy Bản án hành chính phúc thẩm số 05/2019/HC-PT ngày 09/10/2019 của Tòa án nhân dân tỉnh ND và Bản án hành chính sơ thẩm số 01/2019/HC-ST ngày 24/5/2019 của Tòa án nhân dân huyện HH; giao hồ sơ vụ án cho Tòa án nhân dân huyện HH xét xử sơ thẩm lại theo đúng quy định của pháp luật.

2. Những vấn đề cần rút kinh nghiệm

Vi phạm về tố tụng:

Tòa án cấp phúc thẩm không đưa UBND huyện HH tham gia tố tụng với tư cách là người có quyền lợi nghĩa vụ liên quan nhưng lại kiến nghị UBND huyện HH phải thực hiện và bắt buộc thi hành án là không đúng quy định của pháp luật.

Tòa án cấp phúc thẩm tuyên: “*Kiến nghị UBND xã HP và UBND huyện HH làm thủ tục đề nghị và cấp GCNQSD đất cho gia đình bà Cậy ...*” là vượt quá thẩm quyền của Hội đồng xét xử theo quy định tại Điều 193 Luật TTHC. Hội đồng xét xử chỉ thực hiện quyền “*kiến nghị*” trong trường hợp kiến nghị xem xét trách nhiệm của cơ quan, người có thẩm quyền để xảy ra việc ban hành quyết định

hoặc hành vi hành chính không đúng, gây thiệt hại đến quyền lợi ích của đương sự, chứ không “*kiến nghị*” thực hiện nhiệm vụ.

Vi phạm về nội dung:

Đối với khiếu nại của bà Lâm Thị Cậy về việc UBND xã HP không làm thủ tục đề nghị UBND huyện HH cấp GCN QSD đất diện tích đất vượt lập còn lại vì hiện nay bà đang còn phiếu thu tiền: Tòa án cấp sơ thẩm cho rằng tổng số diện tích đất gia đình bà Cậy đã được cấp GCNQSD đất là 794 m², nhiều hơn diện tích đất có trên sơ đồ là 79 m². Tòa án cấp phúc thẩm cho rằng, thực tế gia đình bà Cậy sử dụng diện tích đất nhiều hơn diện tích thể hiện trên bản đồ, UBND chưa cấp đủ GCN QSD đất cho diện tích mà gia đình bà đã nộp các phiếu thu tiền sử dụng đất. Xét thấy, Tòa án cấp sơ thẩm và Tòa án cấp phúc thẩm chưa xác minh làm rõ diện tích đã cấp GCNQSD đất cho gia đình bà Cậy đã đúng theo các phiếu thu tiền sử dụng đất của bà Cậy hay chưa, phần diện tích còn lại thuộc thửa 23 tờ Bản đồ số 21 năm 1999 mà bà Cậy cho rằng UBND cấp thiếu cho gia đình bà có vị trí, tứ cận cụ thể như thế nào, thực tế do ai đang sử dụng đất, mà đã quyết định về nội dung vụ án là chưa đủ căn cứ vững chắc.

Ngoài ra, Tòa án cấp sơ thẩm quyết định chấp nhận đơn khởi kiện của bà Cậy, hủy các quyết định của UBND xã HP nhưng lại không tuyên buộc UBND xã HP phải thực hiện nhiệm vụ, công vụ theo quy định của pháp luật là thiếu sót theo quy định tại điểm b khoản 2 Điều 193 Luật TTHC, dẫn đến không giải quyết được toàn diện nội dung vụ án.

Với những vi phạm nêu trên, Quyết định giám đốc thẩm của Ủy ban thẩm phán Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội đã hủy bản án sơ thẩm và phúc thẩm để xét xử lại theo quy định của pháp luật.

Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội thông báo để Viện kiểm sát nhân dân các tỉnh, thành phố trong khu vực nghiên cứu, rút kinh nghiệm, nâng cao chất lượng công tác kiểm sát việc giải quyết các vụ án hành chính./.

Nơi nhận:

- Đ/c Nguyễn Quang Dũng - PVT VKSTC (để b.c);
- Vụ 10, VKSNDTC;
- Đ/c Viện trưởng VC1 (để b/c);
- Các đ/c Phó VTr VC1;
- Các Viện nghiệp vụ và VP VC1;
- VC2, VC3;
- VKSND 28 tỉnh, thành phố phía Bắc;
- Lưu VP, HSKS.

**KT. VIỆN TRƯỞNG
PHÓ VIỆN TRƯỞNG**

Vũ Quang Huy